

RESOLUCIÓ del procediment de tutela de drets núm. 26/2011 instat pel Sr. XXX contra l'Ajuntament de Barcelona

Antecedents

Primer.- En data 15/04/2011 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, la reclamació formulada pel Sr. XXX contra l'Ajuntament de Barcelona i l'Institut Nacional d'Estadística (en endavant, INE) per no haver atès el seu dret d'oposició a la cessió de les seves dades de caràcter personal als partits polítics amb finalitats propagandístiques en el marc dels diferents processos electorals.

La persona reclamant aportava còpia dels escrits de 25/10/2010 i d'11/11/2010, pel qual va formular la sol·licitud esmentada davant l'Ajuntament de Barcelona i l'INE, respectivament; així com còpia dels escrits de resposta d'aquestes entitats.

Segon.- Mitjançant escrit de 19/04/2011 es va traslladar a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades la reclamació referent a l'INE, atès que els fitxers i tractaments relatius a aquesta entitat no es trobaven compresos dins l'àmbit d'actuació de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb allò establert als articles 156 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i 3 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Tercer.- D'acord amb l'article 5 b) de la Llei 32/2010 i l'article 117 del Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, RLOPD i LOPD, respectivament), en data 20/04/2011 es va donar trasllat a l'Ajuntament de Barcelona de la reclamació de tutela del dret d'oposició presentada pel la persona reclamant, per tal que en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents.

Quart.- L'Ajuntament de Barcelona va formular al·legacions mitjançant escrit de data 27/04/2011. En aquestes al·legacions el Consistori exposava, entre d'altres, el següent:

- Que en data 25/10/2010 va tenir entrada la sol·licitud del reclamant, la qual va ésser contestada el 04/11/2010 mitjançant ofici enviat per correu certificat, en el qual s'informava al sol·licitant que en aplicació de la normativa vigent, els ajuntaments cedeixen mensualment les variacions de les dades del Padró municipal d'habitants a l'INE per a l'actualització del cens electoral.
- Que d'acord amb la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral (en endavant, LOREG), l'INE és qui cedeix als partits polítics el cens electoral en els diferents processos electorals.
- Que l'Ajuntament no va denegar el dret exercit per la persona reclamant, sinó que li va informar sobre l'administració que era responsable per resoldre la seva petició.

L'Ajuntament aportava còpia de la documentació acreditativa de l'enviament i recepció de l'escrit pel qual donava resposta al dret d'oposició instat per la persona reclamant.

Fonaments de Dret

Primer.- És competent per resoldre aquest procediment la Directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb els articles 5.b) i 8.2.b) de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Segon.- L'article 6.4 de la LOPD regula el dret d'oposició en la forma següent:

"4. En els casos en què no sigui necessari el consentiment de l'afectat per al tractament de les dades de caràcter personal, i sempre que una llei no disposi el contrari, aquest pot oposar-se al seu tractament quan hi hagi motius fonamentats i legítims relatius a una situació personal concreta. En aquest supòsit, el responsable del fitxer ha d'excloure del tractament les dades relatives a l'afectat."

Així mateix, la regulació del dret d'oposició i el seu exercici es completa amb els articles 34 i 35 del RLOPD, en els quals es determina el següent:

"Article 34. Dret d'oposició

El dret d'oposició és el dret de l'afectat per tal que no es porti a terme el tractament de les seves dades de caràcter personal o se cessi en aquest tractament en els supòsits següents:

- a) Quan no sigui necessari el seu consentiment per al tractament, a conseqüència que hi hagi un motiu legítim i fundat, referit a la seva situació personal concreta, que ho justifiqui, sempre que una llei no disposi el contrari.*
- b) Quan es tracti de fitxers que tinguin per finalitat la realització d'activitats de publicitat i prospecció comercial, en els termes que preveu l'article 51 d'aquest Reglament, sigui quina sigui l'empresa responsable de la seva creació.*
- c) Quan el tractament tingui per finalitat l'adopció d'una decisió referida a l'afectat i basada únicament en un tractament automatitzat de les seves dades de caràcter personal, en els termes que preveu l'article 36 d'aquest Reglament.*

Article 35. Exercici del dret d'oposició

1. El dret d'oposició s'ha d'exercir mitjançant una sol·licitud dirigida al responsable del tractament.

Quan l'oposició es faci basant-se en la lletra a) de l'article anterior, en la sol·licitud s'hi han de fer constar els motius fundats i legítims, relatius a una situació personal concreta de l'afectat, que justifiquen l'exercici d'aquest dret.

2. El responsable del fitxer ha de resoldre sobre la sol·licitud d'oposició en el termini màxim de deu dies a comptar de la recepció de la sol·licitud. Transcorregut el termini sense que de forma expressa es respongui a la petició, l'interessat pot interposar la reclamació que preveu l'article 18 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

En cas que no disposi de dades de caràcter personal dels afectats, igualment els ho ha de comunicar en el mateix termini.

3. El responsable del fitxer o tractament ha d'excloure del tractament les dades relatives a l'afectat que exerceixi el seu dret d'oposició o denegar motivadament la sol·licitud de l'interessat en el termini que preveu l'apartat 2 d'aquest article."

A l'últim, l'article 18 de la LOPD, referent a la tutela dels drets d'accés, rectificació, oposició i cancel·lació, estableix en els seus apartats 1 i 2 el següent:

"1. Les actuacions contràries al que disposa aquesta Llei poden ser objecte de reclamació pels interessats davant l'Agència de Protecció de Dades, en la forma que es determini per reglament.

2. L'interessat al qual es denegui, totalment o parcialment, l'exercici dels drets d'oposició, accés, rectificació o cancel·lació, ho pot posar en coneixement de l'Agència de Protecció de Dades o, si s'escau, de l'organisme competent de cada comunitat autònoma, que s'ha d'assegurar de la procedència o improcedència de la denegació."

En consonància amb l'anterior, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, disposa:

"1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l'exercici dels drets d'accés, de rectificació, de cancel·lació o d'oposició, o que puguin entendre desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades."

Tercer.- A partir del relat de fets que s'ha exposat a l'apartat d'antecedents, cal analitzar si la persona reclamant tenia dret a que es fes efectiu el dret d'oposició exercit.

Els articles 6.4 de la LOPD i 34 del RLOPD configuren el dret d'oposició com el dret de l'afectat a evitar el tractament de les seves dades de caràcter personal o el cessament d'aquest en determinats supòsits. Al seu torn, l'article 35.2 del RLOPD disposa que el responsable del fitxer ha de resoldre la sol·licitud d'oposició en el termini màxim de 10 dies a comptar de la recepció de la sol·licitud. Aquesta obligació persisteix, fins i tot, en el cas que el responsable del fitxer no disposi de cap dada de caràcter personal de l'afectat.

D'acord amb els preceptes que s'han transcrit, la sol·licitud del dret d'oposició s'ha de dirigir al responsable del tractament. A aquest respecte, l'Ajuntament de Barcelona ha al·legat que no era l'ens responsable per resoldre el dret d'oposició exercit, i per això es va informar a la persona sol·licitant que el responsable era l'Institut Nacional d'Estadística. Cal analitzar doncs si aquesta resposta de l'Ajuntament fou ajustada a dret.

En primer lloc, l'article 29.1 de la LOREG, relatiu a l'Oficina del Cens electoral, estableix que:

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

“1. L'Oficina del Cens Electoral, enquadrada a l'Institut Nacional d'Estadística, és l'òrgan encarregat de la formació del cens electoral i exerceix les seves competències sota la direcció i la supervisió de la Junta Electoral Central.”

D'acord amb aquest precepte, correspon a l'Oficina del Cens Electoral, i en conseqüència, a l'INE, com a entitat de la qual depèn l'oficina esmentada, la formació del cens electoral.

Per la seva banda, l'article 32 del mateix text legal, disposa que:

“1. La inscripció en el cens electoral és obligatòria. A més del nom i els cognoms, que és l'única dada necessària per identificar l'elector a l'acte de la votació, sense perjudici del que disposa l'article 85, s'ha d'incloure entre la resta de dades censals el número del document nacional d'identitat.

2. Els ajuntaments tramiten d'ofici la inscripció dels residents en el seu terme municipal. (...)”

Al seu torn, l'article 35 de la LOREG, referent a l'actualització del cens electoral, disposa la següent obligació als Ajuntaments:

“1. Per a l'actualització mensual del cens els ajuntaments han d'enviar a les delegacions provincials de l'Oficina del Cens Electoral, fins al penúltim dia hàbil de cada mes, i en la forma prevista per les instruccions de l'esmentat organisme, totes les modificacions del padró produïdes en l'esmentat mes.

2. Si algun ajuntament no compleix l'obligació establerta en el paràgraf anterior, el director de l'Oficina del Cens n'ha de donar compte a la Junta Electoral Central perquè aquesta adopti les mesures procedents. (...)”

Per tant, de conformitat amb els preceptes transcrits, l'Ajuntament de Barcelona –sota la cobertura d'una norma amb rang legal, la qual cosa l'eximeix de la necessitat d'obtenir el consentiment de les persones afectades d'acord amb l'article 11.2 a) de la LOPD- resta obligat a remetre mensualment a l'Oficina del Cens Electoral, totes les modificacions del padró que s'hagin produït.

Pel que fa al tractament concret respecte el qual la persona reclamant exerceix el seu dret d'oposició –cessió de les seves dades personals “als partits polítics” amb la finalitat d'evitar “l'enviament de propaganda electoral” per part d'aquest-, l'article 41.5 de la LOREG, es refereix a l'accés a les dades censals en els següents termes:

“5. Els representants de cada candidatura poden obtenir dins dels dos dies següents a la proclamació de la seva candidatura una còpia del cens del districte corresponent, ordenat per mesos, un suport apte per al seu tractament informàtic, que es pot utilitzar exclusivament per als fins que preveu aquesta Llei. Alternativament, els representants generals poden obtenir en les mateixes condicions una còpia del cens vigent dels districtes on el seu partit, federació o coalició presenti candidatures. Així mateix, les juntes electorals de zona han de disposar d'una còpia del cens electoral utilitzable, corresponent al seu àmbit.

Les juntes electorals, mitjançant resolució motivada, poden suspendre cautelarment el lliurament de les còpies del cens als representants abans esmentats quan la proclamació de les seves candidatures hagi estat objecte de recurs o quan es consideri que podrien estar incurses en alguna de les circumstàncies que preveu l'article 44.4 d'aquesta Llei."

De conformitat amb l'anterior, les candidatures proclamades i els representants generals dels partits, federacions o coalicions polítiques que presentin candidatures, es troben habilitades per una norma amb rang legal per tal de poder sol·licitar –en període electoral- una còpia del cens electoral del districte corresponent en els termes establerts al precepte transcrit i utilitzar-lo per enviar propaganda electoral.

Així, tal com s'ha exposat, la formació d'aquest cens i els seus usos –entre els que s'inclou el tractament respecte el qual s'oposa la persona reclamant- són competència de l'Oficina del Cens Electoral de l'INE, per la qual cosa és aquesta entitat la que efectua el tractament de dades personals (cessió als partits polítics) al qual s'oposa de manera específica la persona aquí reclamant.

És per això, que d'acord amb l'article 35.1 RLOPD –abans transcrit-, l'Ajuntament de Barcelona no era l'entitat competent per resoldre el dret d'oposició exercit per la persona reclamant, circumstància que l'entitat reclamada va posar en coneixement de l'afectat a través d'escrit de 03/11/2010. A més, s'ha de destacar que la resposta de l'Ajuntament no es va limitar a informar a l'interessat de la impossibilitat de resoldre la petició formulada -doncs no s'havia dirigit al responsable del tractament-, sinó que va identificar l'òrgan responsable a tal efecte, donant compliment així al dret de l'aquí reclamant a una atenció adequada conforme l'establert a l'article 21.2 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

En definitiva, i des de la perspectiva del dret d'oposició regulat a la LOPD i al RLOPD, procedeix desestimar la present reclamació de tutela del dret d'oposició relativa a l'Ajuntament de Barcelona, per no ser aquest ens el responsable del tractament de dades personals respecte al qual s'ha exercit el dret d'oposició.

Per tot el que s'ha exposat,

RESOLC

Primer.- Desestimar la reclamació de tutela formulada pel Sr. XXX contra l'Ajuntament de Barcelona.

Segon.- Notificar aquesta resolució a l'Ajuntament de Barcelona i a la persona reclamant.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

Tercer.- Ordenar la publicació de la Resolució al web de l'Autoritat (www.apd.cat), de conformitat amb l'article 17.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

La directora,

Esther Mitjans Perelló

Barcelona, 26 de maig de 2011